

DELBÁCSKA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Novisad, Trg Oslobođenja 3. szám. (Wagner palota.) Telefonszám: 137, éjjel 488. Sürgőnyim: „Délbácska”, Novisad

NOVISAD, 1925 OKTÓBER 15.

SÜTÖRTÖK 239. szám

Előfizetési ára: egy óra 40, három óra 120, fél évre 240 és egész évre 480 dinár. Kéziratokat nem adunk vissza. Egyes szám ára: 1.50 dinár

Három hét múlva újra tárgyalják Hasszán Müftár bünperét — A miniszterelnök Beogradban — A magyar nemzetgyűlés munkarendje — Romániába szökött a sikkasztó kikindai gabonaügynök — Kiélesedtek az ellentétek Locarnóban — Heves támadások Sárics érsek ellen — A vajdasági városok amerikai kölcsöne — Szombaton feloszlik a cseh parlament

Emberek a zöldasztalnál

A locarnói konferenciának, ha nem is fogja teljesen rendezni a kuszált politikai viszonyokat, annyi érdeme mindenesetre lesz, hogy a régi ellenségeket közös asztalhoz ültette. Annak a kis asconai osteriának és annak a kokett hotelnek a Maggioreitő partján, amelyeknek terraszain Stresemann német külügyminiszter hét esztendő óta először tárgyalta hivatalosan Anglia és Franciaország külügyminisztereivel, már most is nagyobb hatása van az európai nemzetek sorsára, mint amilyen a génuai, brüsszeli, sanremoi egyoldalú antanttanácskozásoknak volt. Locarnóban emberek állnak egymással szemben, akik élőlőszóval és mozdulatokkal cserélik ki gondolataikat. Egy-egy szemhunyorításnak, amellyel az ősz Briand a német külügyminiszter egy-egy szavát kíséri, egy bólintásnak, amellyel ez esetleg válaszol, több jelentősége van, mint száz és száz írott jegyzéknek, amelyeket 1919 óta hetenként vittek a kúrirok egyik fővárosból a másik fővárosba. A hazugságot el lehet rejteni papírba és pergamentbe, de hangba, tekintetbe, mozdulatba soha. Locarnóban legalább megismerték egymást az ellenfelek. Lehetséges, hogy ebből a konferenciából sem lesz semmi, de kétségtelen, hogy most már legalább mindegyik állam tudni fogja: miről van szó. A képmutatás bármennyire is hozzátartozik a diplomáciához, lehetetlen, hogy egy-egy őszinte elgondolás fel ne villant volna ezeken a locarnói tete-à-tete-eken. Amit hét esztendő óta féltősen eltitkoltak, vagy meghamisítottak, amit csürtek-csavartak, az egy-egy szemrebbenésben most nyersen kiülökzik, egy fejrándításban felülnek, a maga valójában megmutatkozik. Ezért irnak a lapok arról, hogy ilyen bizakodó hangulat, ilyen tisztaság és nyíltság, ennyi őszinteség soha még diplomáciai találkozáson nem jelentkezett. Pedig bizonyos, hogy ez a locarnói beszélgetés sem egészen őszinte. A delegátusok, kormányaik határozott utasításával utaztak Locarnóba és nem fér kétség ahhoz, hogy annyi elment között, amennyi hét év óta ide összehalmozódott egyik delegátus sem mozgathat az abszolút igazmondás fölényérzetével. Történeket itt is ugynevezett diplomáciai fogások, a történelmet és az adott viszonyokat bizonyára nem egyszer hamisítják meg, a különböző érdekek valószínűleg nem egyszer ugranak ki a tárgyalás közös vágányáról, de megállapíthatóan akadtak olyan pillanatok, amelyekben az egyes diplomaták legalább is elszólják magukat. Kételkedünk abban, hogy abszolút jóindulat vezetné a locarnói tárgyalásokat. A politikában és a diplomáciában ez talán nem is lehetséges. Az Emberi Jogok Ligája adhat ki gyönyörű jelszavakat, azok azonban mindenkor csak egy ártalmatlan intellektuális csoport játékszerei maradnak, — az államok egymáshoz való viszonyának formálásában számok, adatok, rubrikák, az országok üzleti érdekei diktálnak. Abba a roppant ridegségbe, a számítás ama sűrű kődjébe, amelyben életünk

tizenegy esztendő óta gubbaszt, a kalkulációnak abba a hideg és éles atmoszférájában, amelyben fázunk, Locarno felől néhány nap óta a felkelő nap egy-egy gyöngye sugara vil-

lan. Még alig érezzük, még alig melegít, de testünk már megborzone a langyosság alatt. Jó, friss, emberi szavak hallatszanak, amilyenek fülünket tizenegy esztendeje nem érték.

A miniszterelnök megérkezett

A politikai helyzet — A király állapota jó

Beogradból jelentik: Pasic Nikola miniszterelnök tegnap reggel 8 óra 25 perckor a lyublyanai gyorsvonattal Beogradba érkezett, titkára és Lazarevics beogradi rendőrfőnök kíséretében. A pályaudvaron Gyurisics Márko igazságügyi miniszter-miniszterelnök helyettes és Radojevics Ante közlekedésügyi miniszter fogadta nagy tömeg élén. A miniszterelnök frissen lépett le a vagonról és élénken üdvözölte a fogadására megjelent minisztereket. Pasic Nikola a pályaudvarról lakására hajtatott, ahol még a délelőtti folyamán fogadta Zsivkovic Lyuba a radikális-párt elnökének látogatását. Zsivkovic a párt helyzetéről és a párt vasárnap-i üléséről számolt be a miniszterelnöknek. Este a radikális miniszterek Pasic Nikola miniszterelnök lakásán megbeszélést tartottak a kormány és szkupstina munkarendjéről.

A parlament szombaton délután fog ülést tartani, amely alkalommal a Lukinics Edo volt igazságügyminiszter elleni vádak tanulmányozására kiküldött bizottság a vizsgálat határidejének meghosszabbítását fogja kérni, mivel a nagy anyaggal még nem tudott elkészülni, utána pedig a pénzügyi bizottság jelentését

fogják felolvasni.

Második ülését a szkupstina hétfőn 19-én fogja megtartani, amelyen bezárják a mostani parlamenti ülésszakot, az új ülésszakot pedig kedden nyitják meg.

Belháború a radikális pártban

A radikális párt képviselői vasárnap ülést tartanak, amelynek legfőbb pontja az a harc, amely Radojevics Ante jelenlegi és Sztanics Andra volt közlekedésügyi miniszter között folyik. Radojevics Ante néhány hét előtt nyilatkozott a beogradi Vremenek a vasuti szabadjegy ügyében. A közlekedésügyi miniszter a nyilatkozat során bírálta elődje működését. Ezt sértőnek találta magára nézve Sztanics és a Politika hasábjain válaszolt Radojevicsnak és egyúttal hevesen meg is támadta. Ezt a viszályt akarják elsimitani vasárnap a radikális képviselői klub ülésén.

A király állapota

A Topoláról érkezett jelentések szerint a király állapota jó és néhány nap múlva már elhagyhatja a szobát.

EGY ÉRDEKES RÁDICS-CIKK A DOM-ban RÁDICS KIHALLGATÁSÁRÓL

Rádics és képviselői a királynál

Öfelsége kérdései a horvát képviselőkhöz

A király elismerését fejezte ki a kapott szellemes válaszok felett

Zagrebből jelentik: A Dom szerdai számában Rádics István részletesen beszámol azokról a tanácskozásokról, amelyeket Beogradban folytatott és azokról a királyi kihallgatásokról, amelyeken Beogradban és később Togolán megjelent.

Rádics elmondja a cikkben, hogy hosszabb tanácskozást folytatott a hadügyminiszterrel és rajta kívül több miniszterrel tartott konferenciát. Ezek a megbeszélések minden irányban a legteljesebb megértéssel találkoztak, ami biztató jele annak, hogy a jövőben tökéletes megértés fog uralkodni a két kormányzópart között. Ezután áttér Rádics a királyi kihallgatások leírására és különösen hosszasan foglalkozik a topolai audienciával.

Elmondja, hogy Öfelségével folytatott tanácskozásának vége felé az udvarba hívták dr. Kerzsmant és Kossutics mérnököt, akik szabadon, minden udvari ceremónia mellőzésével adhatták elő nézeteiket az uralkodó előtt.

A hivatalos tárgyalások után Öfelsége

családi ebédre hívta meg Rádicsot, Kerzsmant és Kossuticsot és az egész ebéd folyamán egészen váratlanul újra politikai kérdéseket vetett fel, amelynek során meglepetésszerűen 10 szigoruan szabályozott kérdést intézett a kivándorlás ügyében dr. Kerzsmanhoz.

Dr. Kerzsman mind a tíz kérdésre precizen, határozottan és olyan szellemesen, annyi ötlettel válaszolt, hogy asztalbontás után Öfelsége mosolyogva fejezte ki elismerését a horvát esprit felett.

Caillaux jelentése amerikai tárgyalásáról

Párisból jelentik: A mai minisztertanácsban Caillaux pénzügyminiszter ismertette azokat az indítékokat, melyek az amerikai tényezőket a kölcsönjavaslattal kapcsolatosan vezérelték. — Majd ismerette a megegyezés tervezetét, melyet azután a minisztertanács alapos megvitatásának vetett alá. A minisztertanács elhatározta, hogy végleges döntés előtt még egyszer alaposan megvitatja a kérdést.

HASSZÁN MÜFTÁR NEM EMLÉKSZIK A GYILKOSSÁGRA

A hadbíróóság elhalasztotta a tárgyalást a gyilkos arnauta katoná ügyében

Tegnap hangzott el a vád- és védőbeszéd — Elfogadták a védő indítványát

Beogradból jelentik: A petrovaradini hármaggyilkos bűnperének tegnapi tárgyalása iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. A hallgatók zsufolásig megtöltötték a dunai hadosztály hadbíróóságának nagy tárgyalási termét. A bíróság tegnap délelőtt folytatta Hasszán Müftár Jusszovic kihallgatását. Vallomásaiban mindent beismer, amit a vádirat ellene felhoz, a szökését és a csendőrökkel való harcot is, csak a gyilkosságot nem. Ezt sem tagadta, de azt mondta, hogy nem emlékszik semmire, mert annyira részeg volt, hogy eszméletét csak hétfőn hajnalban nyerte vissza.

Kihallgatása után a katonai ügyész mondta el vádbeszédét. Teljes egészében fenntartotta a vádat és nem tartotta elfogadhatónak a vádlott azon védekezését, hogy tettét az eszméletlenségig részeg állapotban követte el. Nem lehetett teljesen részeg, mert akkor nem jelentkezett volna az őrség parancsnokánál, hogy az

mentse fel a szolgálat alól. A legszigorúbb ítéletet kérte.

Zsivkovics hadbíró hadnagy nagyszerűen felépített beszédben kelt Hasszán Müftár védelmére. Nem lehet a vádlottat elítélni a hármaggyilkosság miatt — mondta a védő — mert egyáltalán nincs bebizonyítva, hogy Hasszán Müftár követte volna el a gyilkosságot. Hasszán Müftár nem emlékszik semmire, tanuk pedig nincsenek, akik igazolják a vádat. A védő azután azt az előterjesztést tette, hogy halasszák el a tárgyalást, s azalatt vizsgálják meg Hasszán Müftár elmeállapotát, és halgassanak meg újabb tanukat.

A bíróság rövid tanácskozás után elfogadta a védő előterjesztését és elhalasztotta a tárgyalást.

Hasszán Müftár ügyét valószínűleg három hét múlva tárgyalja újból a hadbíróóság.

AHOL NEM LEHET ÖRÖKÖLNI

A családi élet lezüllése Oroszországban

Évente kétszázezerre rug a válások száma — Hogyan kötnek házasságot a bolsevik anyakönyvvezető előtt

A római Keleti Intézet kiadásában megjelenő Orientalia Christiana című folyóirat érdekes új adatokkal világítja meg Szovjetorszag családi életének a lezüllését.

Ezek szerint mindenekelőtt nem ismeri el érvényesnek a bolsevik az egyházi házasságot. Érvényes házassághoz elegendő, ha a polgári hatóság előtt megjelenő két fél egyszerűen ki nyilatkoztatja, hogy egymáséi akarnak lenni. A hivatalnoknak nincsen jogában személyi viszonyaik iránt érdeklődni, az egyetlen kötelező formalitás, hogy a felek kijelentik: szabadon kényszer nélkül kötnek házasságot, ismerik egymás egészségi állapotát, más házasság kötelékében nincsenek és nem elsőfoku vérrokonok. A megkötött házasság bármikor felbontható, és pedig akár az egyik fél kérésére is. A házasságban a nőnek jogai azonosak a férfiakéval és családi névül egyformán használ-

ható mind a férfi, mint a nő neve, vagy akár a két név együttesen.

A válások száma ijesztően nagy. A törvény életbeléptetését követő fél évben 5000-en felül volt a válást kérők száma, ugyanez a szám az 1919. év első három hónapjában 18 kerületben (Moszkva és Pétervár beszámításával) 20.000-re rugott. Egész Oroszországban pedig, — mégis Ukrajna kivételével — a válások száma évente meghaladja a 200.000-et!

A bolsevik törvény nem ismer különbséget törvényes és törvénytelen gyermek között; jogaik is közösek és egyformák. A gyermekek nem örökölhetik szüleik vagyonát, mintahogy ez utóbbiak sem örökölhetnek gyermekeik után. Mesterséges beavatkozás megengedett dolog s az állami kórházakban évente százezerre rug az e fajta műtétek száma.

Szombaton feloszlatják a cseh parlamentet

November 15-én lesznek az új választások — Kezdődik a terror

Prága, okt. 14. A cseh parlamentet e hó 17-én feloszlatják és november 15-én megkezdődnek az új választások, amelyre nagy erővel készülődnek a különböző pártok.

A különböző magyar pártfrakciók között már hónapok óta közeledést íparkodott létesíteni Szentiványi József nemzetgyűlési képviselő, akinek céltudatos munkája most sikerrel is járt, amennyiben megalakult a magyar nemzeti párt, amely általánosabb keretet ad a régi felvidéki kiscgazda pártnak és lehetővé teszi, hogy olyan elemek is elhelyezkedjenek

benne, amelyek eddig egyetlen párt programját sem tették magukévá. A cseh kormány jól ismerve a magyar szervezkedésben rejlő erőt, erőszakos eszközökkel igyekszik azt ellensúlyozni. A választásoknál alkalmazandó módszeréből izelítőt ad az az intézkedése, hogy a komáromi lapokat egyszerűen elkoboztatta, csak azért, mert a lapok közreadták a betegen fekvő Palkovics Viktor képviselőnek egy a választóihoz felhívás tintézett mely leszögezi a felvidéki magyar politika által követendő irányelveket.

Megegyezés a rajnai paktum ügyében

A német kormány tanácskozása

Locarno, okt. 17. A Wolf-iroda tudósítója jelenti: A tegnapi teljes ülésen letárgyalták a szerződéstervezet szövegét. Vita folyt a keleti kérdésekről is, de ezekben még nem jutottak végleges határozatokra. Ami a tizenhatodik cikkelyt és Németországnak a nemzetek szövetségébe való belépését illeti, a helyzet nem változott a hétfői fejleményekkel szemben. Sok szó esett Kempner államtitkár Berlinbe való kiküldetéséről, amely egyesek szerint kritikára ad okot, mert azt tartják, hogy a kiküldetés huzavonára fog vezetni az értekezlet munkálataiban. Ezzel szemben irányadó diplomáciai kö-

rökben a leghatározottabban megállapítják, hogy a kongresszus munkálatainak ily módon való megnövesztéséről annál kevésbé lehet szó, mert már kezdettől fogva tervbevétték, hogy a birodalmi kancellár környezetének egyik tagját jelentéssel végett Berlinbe küldik. Ez az eljárás megfelel annak a szokásnak, amelyet a Németország részvételével idáig tartott politikai értekezletek alkalmával követtek és amely mindig bevált. Egyébként feltehető, hogy a többi delegáció is hasonlóképp jár el.

Berlin, okt. 14. Braun birodalmi munkügyi miniszter elnöklésével a Berlinben tartóz-

kodó birodalmi miniszterek ülésre gyűltek össze, amelyen Kempner birodalmi kancellársági államtitkár jelentést tett a locarnói értekezlet eddigi lefolyásáról. Kempner államtitkár, aki a holnapi nap folyamán ismét visszautazik Locarnóba, holnap délelőtt a birodalmi elnöknek teendő jelentése után, a birodalmi kormány előtt folytatja előadását, amelyet ma este nem tudott befejezni.

Róma, okt. 14. A Popolo di Róma locarnói tudósítójának jelentése szerint Kempner német államtitkár berlini útja nem kelt aggodalmat. Nem kell meglepetésekre sem elkészülni, amelyeket az államtitkár esetleg Berlinből hozhat. A lap szerint a locarnói konferencia eredményeként a katonai ellenőrzésnek Németország javára történő meglazulása várható. A Corriera de la Sera úgy hiszi, hogy a keleti paktum össze lesz egyeztethető a lengyel-francia szövetséggel. A Secolónak az a véleménye, hogy dr. Kempner nem hoz magával negatív választ Berlinből. Az még kétséges, hogy Köln kiürítése a paktum aláírása után azonnal, vagy csak annak ratifikálása után fog bekövetkezni.

Páris, október 14. Dules Sauerwein, a Matin munkatársa a paktumkonferencia egy illetékes személyével folytatott beszélgetéséről ezt táviratozza lapjának: A rajnai paktum késznek mondható és befejezett dolog, hogy Németország belép a népszövetségbe. A biztonsági konferencia szerda délutáni teljes ülésén a nyugati paktum végleges szövegét fogják felolvasni.

London, október 14. Benes cseh külügyminiszter a Dayli Mail locarnói tudósítója előtt kijelentette, hogy technikai problémáktól eltekintve, a keleti döntőbíráskodási szerződések ügyében létrejött a megegyezés Németországgal.

Berlin, október 14. Az egyes lapok azt írták, hogy Locarnóban a helyzet kritikussá élesedett és hogy az értekezletet állítólag a tárgyalások megszakítása fenyegeti. Ezzel szemben a Localanzeiger azt írja, hogy berlini tájékozott körökben ezt a feketérlátást tulzottnak tartják. A Locarnóból Berlinbe érkezett jelentések alapján egyáltalán nem lehet szó a tárgyalások megszakításának veszélyéről.

London, október 14. Locarnóból jelentik a Reuter-irodának, hogy ott minden jel arra mutat, hogy az értekezlet már a jövő héten végetér, még pedig kielégítő eredménnyel. Ennek ellenére nem valószínű, hogy a formulák egyikét-másikat ad referendum vizsik.

Csödöt kértek a Zadruzna Banka ellen

Ma tartja meg a tárgyalást a novisadi törvényszéken dr. Petkovics bíró a Srpska Zadruzna Banka ellen beadott csödkérvények ügyében. A bank ellen két legnagyobb betétese dr. Jojkics Milan kulai közjegyző és a Jadransko Osiguravajuće Društvo adott be csödkérvényt. Dr. Jojkics Milánnak 927.043 dinárral, az Adria biztosítónak pedig 478.683 dinárral tartozik a bank.

A törvényszék a mai tárgyalásra azzal idézte meg a bankot, hogy igazolja fizetőképességét, vagy biztosítsa a hitelezőket, ellenkező esetben csödöt nyit eilene.

Egy ügyes fiu

hentes inasnak

teljes ellátással felvétetik

Dániel András hentes-mesternél,
Dudarska (Epres) u. 51. szám.

2019-1-2

Mérlegképes könyvelő,

német-magyar levelező, szerbül is beszél, állást keres. A fa, gabona és export szakmában működött hosszú ideig. Megkereséseket „Azonnalra” jeligére a kiadóba kéri.
2021-1

KISEBBSÉGEK

(—) Erdély magyarjai perlik az államot. Brassóból jelentik: Az erdélyi magyar párt csiki tagozata az elmúlt vasárnap tartotta meg tisztújító nagygyűlését óriási érdeklődés és mindvégig lelkes hangulat mellett. A királynak küldött üdvözlő távirat után több beszéd hangzott el, majd egyhangulag elfogadták a következő határozati javaslatot:

„Támaszkodva a román nemzetgyűlésnek Gyulafehérváron hozott határozatára, mely országos törvénybe iktatott s mely egyenlő bánásmódot biztosít minden itt élő bármely vallású és falu népnek s támaszkodva a Szövetéses és Társult Főhatalmak, valamint Románia között 1919. december 9-én Párisban kötött szerződésére, melynek 9—11-ik cikkelyei szerint „a kisebbségeknek méltányos részt kell biztosítani mindazoknak az összegeknek élvezetéből és felhasználásából, amelyek a közvagyon terhére állami, községi vagy más költségvetésekben nevelési, vallási vagy jótékony célra fordítottak” — a székelyföldi hitközségek, a községekkel és közbirtokosságokkal karöltve, nagyjókú szegénységük és sokoldalú szokatlan megterheltségük dacára is az iskolák fenntartására legszükségesebb összegeket évről-évre önként felajánlották s most is felajánlják, hogy a tanítás menetében fennakadás ne legyen; de teszik ezt azon reményben, hogy nekik ezek az áldozatok előbb-utóbb visszatérjenek, mert meg vannak arról győződve, hogy az államkormányzat is, majd ha belátásosabb kezébe kerül, kártalanítani fogja az iskolákat segélyező Erdélyi Püspököt és Róm. Katn. Státust is és visszamenőleg ki fogja utalni a magyar államtól átvett jövedelmek és kötelezettségek arányában a régebben élvezett államsegélyt is. Együttal fenntartják maguknak a hitközségek s más erkölcsi testületek azt az elvitathatatlan jogot, hogy a hivatkozott gyulafehérvári határozatok és nemzetközi szerződések értelmében ezen jogos követeléseiket, ha békés úton meg nem kapják, bírói úton polgári perrel vagy a Népek Szövetségének megkeresésével és sérelmeiknek őszinte feltárásával alkalmas időben érvényesíteni fogják.”

(—) Már Massaryk sem válaszol? Prágából jelentik: A nemzetgyűlés legutóbbi ülésén dr. Korláth Endre, a ruthén földi magyarság nemzetgyűlési képviselője tiltakozott az ellen, hogy az állam minden évben négyszázmillió aranykoronát fordítson a hadsereg fenntartására. Ezzel a hatalmas összeggel szemben a magyar iskolákra évenként alig harmincöt millió koronát fordítanak, halott — számarány szerint — a magyarságnak legalább tízszer enyire volna igénye. A református egyház még mindig törvényen kívül áll, s a kormány nem hajlandó önállóságát elismerni. A püspökök emiatt már több ízben panaszt tettek a köztársaság elnökénél, aki azonban a beadványokra mégcsak nem is válaszolt.

(—) A jogegyenlőség nevében... Brassóból jelentik: Sepsiszentgyörgy polgármestere hetek óta bezárva tartja szobájában a közigazgatási választói névjegyzéket, amelyet a törvény rendelkezései értelmében közszemlére kellene kitennie. A szinmagyar város magyar polgárság a táviratilag tett panaszt a belügyminiszternél.

(—) A kivándorlás ellen. Kolozsvárról jelentik: A Magyar Párt vezetősége az elnöki tanács legutóbbi ülésének határozata alapján az összes erdélyi magyar lapok szerkesztősegeihez átirattal fordult, amelyben lekötölve a brassói nagygyűlésnek a kivándorlás ügyében hozott határozatát, arra kéri a szerkesztősegeket, hogy támogassák a pártvezetőséget a kivándorlási ügynökök elleni akciójában. A Magyar Párt vezetősége ezt abban a reményben teszi, hogy semmi pénzért sem közli le a kivándorlási irodák hangzatos reklámaint és a Magyar Párt ellenőrző és retorziókra felkészült irodájának nem lesz munkája. A Magyar Párt a kivándorlás ügyében a legerélyesebb ellenakcióra kényszerült, amelyhez a szerkesz-

tőségek segítségét kéri már azért is, mert tudomása szerint ezer és ezer zugügnök vonult fel, akik a Délamerikából küldött hamisított

levelekkel és más hasonló trükkök felhasználásával indítják meg az újabb harcot az erdélyi kisebbségi népek ellen.

A SZARAJEVI ÉRSEKET KI AKARJÁK UTASITANI AZ ORSZÁGBÓL

Heves támadások Sárics érsek ellen, mert a római Szt. Jeromos intézetből eltávolítottatta a király arcképét

A beogradi sajtó hazaárulással vádolja és azonnali megbüntetését követeli

Mint már annak idején jelentettük, a kormány hivatalos tárgyalásokba bocsátkozott a Vatikánnal, hogy a konkordátum ügyében bizonyos megállapodásokat létesítsen a római katolikus egyház fejével. Vatikáni követünk már huzamosabb ideje fáradozik a konkordátum létrehozásán és a Vatikánnal való viszonyunk rendezésén. A beogradi sajtó értesülései szerint az utóbbi időben Sárics sarajevói érsek erélyes akciót indított a kormány tervezete ellen, mely a konkordátumi megállapodásokba bele akarja vonni a glagolicát és az ó-szláv liturgiát. Erélyesen sikraszáll azonkívül a Szent Jeromos intézet államunkhoz való csatlakozása ellen és a Vatikánnal minden igyekezetével kontrakarirozza a kormány lépéseit, amelyek már-már reménnyel kecsegtettek és amelyek az utolsó pillanatban felboríthatják a legjobb megerben megindult tárgyalásokat. Sárics érsek még arra a megdöntetlen lépésre is ragadtatta magát, hogy a római Szt. Jeromos intézetből eltávolítottatta Aleksandar király arcképét.

A beogradi „Politika” vezetőhelyen foglalkozik Sárics érsek magatartásával és megállapítja, hogy Sárics még mindig nem tud megbarátkozni az új helyzettel, amely az összemelés után egy államban egyesítette a jugoszláv nemzetet.

Az állam nehéz helyzetben van, de nehezek a viszonyok, amelyekben élünk és nehezek a feladatok, amelyek előttünk állunk. Mi sem természetesebb, hogy ilyen helyzetben az összes intellektuális elemeknek össze kellene fogni s ha nem is követelhetjük mindenkitől, hogy az államot ebben a munkában támogassa, legalább annyit elvárhatunk, hogy ne akadályozzák a munkát. De Sárics érsek azok közé tartozik, akik az állam érdekeit veszélyeztetik, akik az állam munkáját megnehezítik. Szinte elképzelhetetlen, hogy saját állampolgáraink vállalkoznak erre, nevezetesen azok, akik már hivatásuknál fogva a leghivatottabbak, hogy a megértést, a szeretetet és a békét hirdessék. De Sárics érsek nagyon téved, ha abban a véleményben ringatja magát, hogy büntetlenül cselekedhet saját országának érdekei ellen. A nemzet és az állam elegendő erővel és autoritással rendelkezik; hogy Sárics tévedéseivel szembeállhasson.

A „Dnevnik” sokkal vehemensebb hangon támadja Sáricsot, akit hazaárulónak bélye-

gez, mert eltávolítottatta a király arcképét. Trifunovics vallásügyi miniszter kilátása helyezte, hogy Sárics ellen bizonyos rendszabályokat kell foganatosítani, de politikai körök véleménye szerint ezeknek a rendszabályoknak csak akkor lesz foganatjuk, ha legalább is olyan módon lépnek fel vele szemben, mint Csehoszlovákia saját renitens püspökei ellen. Ilyen emberrel szemben csak a kiutasítás alkalmazható, még akkor is, ha magának a pápának barátja.

A „Balkan” a kormányt hibáztatja, hogy ilyen szégyenletes esetek egyáltalában előfordulhatnak. Amikor Stadler József sarajevói érsek megmérgezte magát, nehogy kénytelen legyen végignézni a gyűlölt szerb hadsereg bevonulását, a kormány Sáricsot nevezte ki az elárvult sarajevói érsekség örökébe. Pedig már akkor is tudhatták, hogy Sárics nem más, mint Stádler neveltje.

Amikor Sárics a beogradi kormány segítségével elnyerte magas pozícióját, hátat fordított Beográdnak. Nyíltan szembeszállt a kormánnyal. A római Szt. Jeromos intézetből eltávolítottatta a király arcképét. Bizonyos politikai körök most azt követelik, hogy Sáricsot függeszték fel állásától. Ha a Vatikán ehhez nem adja meg a hozzájárulását, Sárics kiutasítását követelik.

Az ilyen fenyegetéseknek nincsen semmi alapjuk. Egy katolikus érseket nem lehet csak olyan egyszerűen eltávolítani és felfüggeszteni, mint egy rendőrtisztviselőt vagy egy díjnokot. A katolikus egyházfők immobilisek, tehát nem mozdíthatók el. Ferenc József is szívesen felfüggesztette volna Strossmayer püspököt, ha ez hatalmában lett volna. Ezt különben Janjics Vójának is tudnia kellene, ha tényleg a teológia doktora. Azzal sem lehet fenyegetőzni, hogy Sáricsot kiutasítják az országból. Sárics horvát ember, tehát SHS állampolgár. Az ilyen fenyegetések tehát gyerekségek, nem komoly emberhez valók. A kormány, amely Sáricsot kinevezte, viselje csak nyugodtan az ügy következményeit. Tulságon biztak benne, most már kanalazzák ki a levest azok, akik kinevezéséhez hozzájárultak.

A többi beogradi sajtóorganum is heves kifakadásokat intéz Sárics ellen, aki állítólag sulyosan megsértette az ország érdekeit. Hogy a kormány milyen intézkedéseket akar foganatosítani ellene, egyelőre ismeretlen.

Romániába szökött a kikindai gabonacsalo

A kár meghaladja a kétmillió dinárt — Eddig husz feljelentést adta be Desser ellen

A „Délbácska” tegnapi számában röviden jelentettük már, hogy Kikindáról nyomtalanul eltűnt Desser Zoltán gabonaügynök, akitnek társa, Kollárovcics Joca kikindai kereskedő három héttel ezelőtt fizetési zavarok miatt öngyilkosságot követett el. A nagy feltűnést keltett ügygel kapcsolatosan ma Kikindáról a következőket jelentik:

Desser már sulyos fizetési nehézségekkel küzdött akkor, amikor „csendes társa” Kollárovcics öngyilkosságot követett el. Hitelezői akkor hosszabb haladékot adtak neki ügyel rendezésére. Ezen idő alatt a megszorult gabonaügynök úgy segített magán, hogy eladta a nála beraktározott gabona nagy részét, s az így befolyt összeggel kiegyenlítette követelődző hitelezőit. A lefolytatott vizsgálat megállapította, hogy Desser üzelmel folytatán elsősorban a Bá-

náti Gözmalom R. T., a kikindai Gözmalom r. t. és azok a kikindai földművesek és dobroljácok károsodtak, akik nála raktározták be gabonájukat.

A mai napon tizenöt feljelentés érkezett a rendőrséghez Desser ellen, akit a feljelentők azzal vádolnak, hogy közel kétmillió dinárral károsította meg hitelezőit, miután körülbelül akkora az az összeg, amellyel a különben teljesen vagyontalan ember nem tud elszámolni.

Desser állítólag öngyilkosságot követett el

Kikindán a szerdai nap folyamán olyan hírek terjedtek el, hogy Desser hitelezői elől a halálban keresett menedéket. Érdeklődésünkre illetékes helyen kijelentették, hogy az öngyilkosság híre csupán pusztá feltevés. Szerdán

este telefonérdeklődésünkre a kikindai rendőrségen a következőket mondták:

— A mai napig Desser ellen husz feljelentés érkezett be, amelyek szerint az eltűnt gabonaügynök több, mint kétmillió dinárral károsította meg hitelezőit. Több bánáti gőzmalom mellett a legnagyobb összegekkel a Paja Simics és Paja Plajcsov cégek károsodtak. A nyomozás eddigi adatai szerint Desser átszökött Romániába. Az öngyilkosságáról elterjedt hírek nem felelnek meg a valóságnak.

Amikor Rádicsot festik

Gedő Lipót, az európai nevű karrikaturista és festőművész Novisadon

Hét miniszter portréját készítette el Beogradban

Novisad közéleti előkelőségeinek portréi

A bécsi Int. Portrait Archiv egy művészi kivitelű albumot készít az SHS királyság politikai, ipari, kereskedelmi, pénzügyi és művészi életének reprezentáns személyiségeiről. Az album képsorozatának elkészítésére a budapesti származású festőművész és európai hírű karrikaturista Gedő Lipót kapott megbízást, aki a londoni lapok hasábjain nemrégén óriási feltűnést keltett Lausanneban készült remek rajzaival és karrikatúráival. Gedő néhány nappal ezelőtt érkezett Beogradba, ahol gyors egymásutánban hét miniszter portréját készítette el az album számára. Pasicot nem sikerült lerajzolni, miután az agg államférfiu — elvből — nem fogad soha sem újságírókat, sem rajzolókat. Az album szerkesztési munkájában egy beogradi újságíró, Miodrag Salkovics és a vállalat bécsi kiadványainak egy munkatársa segítettek. A 250 képre tervezett albumból eddig közel száz portré készült el. A neves művész két nappal ezelőtt érkezett Novisadra, ahol eddig dr. Milovanovics Milován polgármester, Dungyerszki Gyóka polgármester, dr. Petrovics Brankó tőzsdei főtitkár, Rajics vármegyei alispán, Petrovics főispán és mások portréit rajzolta meg. Alkalmunk volt a művésszel beszélgetni, aki rendkívül érdekes dolgokat mondott el arról, miként készült el Rádics Sztjepán portréja. A népszerű horvát politikus egész összintén kijelentette, hogy nem képes husz, harminc percig mozdulatlanul ülni és még kevésbé képes arra, hogy ugyanennyi idő alatt ne beszéljen. A kérdést végül is úgy oldották meg, hogy Rádics maga köré gyűjtött vagy tizenöt beogradi újságírókat, akiknek a tőle telhető nyugodtsággal interjút adott azon idő alatt, amíg a portré — amely egyike az album legsikerültebbjeinek — elkészül.

Arra a kérdésre, hogy lerajzolta-e Pasicot is, a művész ezt felelte:

— A miniszterelnök urat elutazása előtt kellett volna lerajzolnom. Amikor Nincics külügyminisztert rajzoltam, megismerkedtem Pasic nevével, aki kijelentette, hogy férje sem újságírókat, sem rajzolókat, sem rajzolókat nem fogad. Ebben ajánlotta, hogy rajzoljam le a miniszterelnök leányát és unokáit, s ezalatt figyeljem meg Pasicot, aki a kertben szokott üldölgélni. A nagyszerűen kieselt tervet a közbejött rossz időjárás meggyűszítette. Most új ravaszágon töröm a fejemet, hogy sikerüljön a legközelebb visszatérő miniszterelnököt az album számára megörökíteni.

Gedő kijelentette még, hogy novisadi tartózkodását mindössze néhány napra tervezi, azután egyelőre Beogradba utazik vissza, majd Suboticára, Becskerekre és Kikindára fog ellátogatni. Az album a karácsonyi könyvpiacon fog megjelenni.

Véget ért a marokkói offenziva

Páris, okt. 14. Fezből érkezett Havas jelentés szerint, a katonai hadműveleteket legközelebb beszüntetik, miután a franciák és spanyolok minden céljukat elérték és a küszöbön álló esős időszak az új offenzívát teljesen lehetetlenné teszi.

Olvassa a Délbácskát!

A VAJDASÁGI VÁROSOK AMERIKAI KÖLCSÖNE

Egy newyorki bank igazgatója a Vajdaságba jön,

hogyan tanulmányozza a helyzetet és tárgyaljon a városokkal a kölcsön ügyében

A vajdasági városok szövetségének legutóbb Novisadon megtartott tanácskozáson megbízták dr. Margan Vladimir pancsevói főispán-polgármestert, hogy tárgyaljon a szövetség nevében egy nagyobb külföldi, lehetőleg amerikai kölcsön felvétele ügyében.

Dr. Margan Vladimir már ezen megbízás előtt is tárgyalt több amerikai bankkal a kölcsön ügyében. Ezek a tárgyalások sikerrel jártak, miután egy nagy newyorki bankház hajlandónak mutatkozott arra, hogy nagyobb kölcsönt folyósítson a vajdasági városoknak beruházási célokra.

Dr. Margan Vladimir ezen tárgyalásai során természetesen nem precizírozhatta azokat a feltételeket, amelyek mellett a vajdasági városok hajlandók lennének igénybe venni a kölcsönt, miután erre nem volt felhatalmazása. Az amerikai bank sem állapította meg azokat a feltételeket, amelyek mellett kölcsönt akar adni a vajdasági városoknak, mert előbb tanulmányozni akarja a vajdasági városok helyzetét és azt, hogy ezek milyen biztosítékok

tudnak nyújtani.

A newyorki bank ezért egyik megbízottját a Vajdaságba fogja küldeni, a helyzet tanulmányozására és a városokkal való tárgyalásra. Az amerikai bank már értesítette is dr. Margan Vladimir, hogy egyik igazgatója rövidesen megérkezik a kölcsöntárgyalások megindítása céljából. Dr. Margan Vladimir ezért átiratban kérte dr. Milovanovics Milán novisadi polgármestert, a vajdasági városok szövetségének elnökét, hogy hívja össze a szövetség állandó választmányát, amely megállapítaná a kölcsön felvételének részleteit, hogy egységesen tudjanak eljárni, amikor megérkezik a newyorki bank igazgatója.

Dr. Milovanovics Milán tegnap kapta meg dr. Margan Vladimir átiratát és úgy intézkedett, hogy a vajdasági városok szövetségének állandó választmánya e hó 22-én délelőtt kilenc órakor Novisadon, a városháza kistermében tartsa meg ülését, amelyen az amerikai kölcsön ügyével foglalkozik.

A drágaság és munkanélküliség a magyar parlamentben

Interpelláció a Benicky ügyben

Budapest, október 14. A nemzetgyűlés mai ülését megelőzően Sczitovszky Béla házelnök pártközi konferenciára hívta össze az egyes pártok vezetőit, hogy megállapodásra jussanak a parlament munkarendje tekintetében. A pártközi konferencia előtti, amely 11 órakor kezdődött, nagy élénkség uralkodott a parlament folyosóin.

A pártközi konferencia Sczitovszky Béla elnöklésével 11 órakor kezdődött az elnöki fogadóteremben. A kormány részéről Bethlen István gróf miniszterelnök jelent meg, a pártok vezetői közül Almássy, Huszár, Wolf, Ugron, Vázsonyi, Rassay, Nagy, Rupert, Hegymegi, Kiss, Meskó és Pejer képviselők. Sczitovszky tájékoztatta a megjelenteket az értekezlet céljáról, Bethlen István pedig a nemzetgyűlés munkarendjét ismertette a pártvezérekkel. Közölte az értekezlettel, hogy a kormány addig, amíg a nemzetgyűlés megkezdheti az 1925-26. évi költségvetés tárgyalását, a tárgyalásra már előkészített kisebb javaslatokkal, miniszteri jelentésekkel és különböző mentelmi ügyekkel kívánja a nemzetgyűlést foglalkoztatni.

Délután fél 1 órakor nyitja meg a nemzetgyűlés ülését Sczitovszky Béla elnök és kegyeletos szavakkal elparentálja Mikovényi és Hegedüs képviselőket továbbá Visontai és Zsilinszky, valamint Zichy gróf volt nemzetgyűlési képviselőket és Hötzendorfi Konrád volt vezérkari főnököt.

Több kisebb jelentőségű törvényjavaslat beterjesztése után Sczitovszky elnök teszi meg napirendi javaslatát, indítványozván, hogy a nemzetgyűlés holnap délelőtt tíz órakor tartsa legközelebbi ülését és azon elsősorban az állami gyermekvédelemmel és a mentelmi ügyekkel foglalkozzanak. A napirendi indítványhoz Peidl Gyula szólal fel, aki hosszas indokolással a drágaság és munkanélküliség kérdéseit érinti. A drágaság okát a helytelen adópolitikában jelöli meg. Indítványozza, hogy a holnapi ülésen a drágaság kérdésének érdemleges megvitatásával, a gazdasági válság és munkanélküliség kérdésének megbeszélésével, valamint a bányamunkások kérdésével foglalkozzék a ház.

Peidl beszédére Bethlen István miniszterelnök válaszul, akit beszéde megkezdése előtt hosszasan ünnepelet a jobboldal. Peidl indítványát nem fogadhatja el, mert az házszabályellenes. A drágaság kérdése az összes magyar állampolgárokat érinti és azzal folytatódóan foglalkozik a kormány, valamint a gazdasági életet irányító tényezők. Nem oszthatja azt a

felfogást, hogy az a működés amelyet a népjóléti miniszter kifejt, céltalan és eredménytelen mint ahogy azt Peidl kifejtette. A gazdasági életnek törvényei vannak, amelyeket parlamenti felszólalásokkal megszüntetni nem lehet. A népjóléti miniszter ezen a téren kétségtelenül sikereket ért el és éppen ezek a sikerek azok, amelyek az ellenzékét a kérdéssel kapcsolatban való felszólalásra buzdítják, mert félnek, hogy elvesztik a kizárólagosságot, amelyet különösen a szociáldemokrata párt, a drágaság letörése elleni harcban magának szeretett volna kisajátítani. Nem áll meg Peidl képviselőnek az az állítása, hogy a drágaság oka kizárólag az adópolitika. A kormány főttörékvése az, hogy az egyenes adókat fejlessze, míg a közvetett adókat csökkentse. Nyitott ajtókat döngtet az ellenzék, ha erre a kötelességére figyelmezteti a kormányt.

Peidl azt mondta, hogy merítsünk többet a nagybirtokos osztály vagyonából. Hivatkozik arra, hogy az agráriusok hátralékban vannak még a múlt évi adókkal is, amikor a pénzügyminiszter semmiféle adóleirást nem engedélyez és napról napra kénytelen az adósróhoz nyulni és mégis képtelen volt az adósró olyan erős megszorítására, hogy a szükséges adók befolyjanak és még így is hátralékban vannak. Az állam gazdasági egyensúlyát csak akkor tudja biztosítani, ha minden egyes fórum teljesíti kötelességét.

A munkanélküliség problémája éppúgy mint a külföldi államokban, Magyarországon is súlyos. A szakszervezetek által kimutatott szám, amely a munkanélküliek tömegét harminckétezerben jelöli meg ma már túlzott, mert az utóbbi időben ez a szám jelentékenyen csökkent. A nemzetgazdasági munkások munkanélküliségét a kormány beruházási programja lényegesen csökkentette. A bányászatokkal kapcsolatos szociális törvényjavaslatok későbbi időpontban való napirendre tűzéséhez hozzájárul. Peidl rövid viszonzválasza után Erődi Harrach Tihamér, Bences János ellene, Baros János pedig Peidl napirendi javaslata mellett szólalt fel. Azután Györki Imre mondta el interpellációját a Benicky ügyben és arra kérte az igazságügyminisztert, hogy utasítsa az ügyészséget a vádirat sürgős elkészítésére. Pesthy igazságügyminiszter válaszában kijelentette, hogy még véleménynyilvánítással sem kíván a bírói ítélet elé vágni. Az ülés délután fél háromkor ért véget.

HIREK

Muszáj előfizetni!

Mindeztideig sokáig töprengtem, vajjon előfizessék-e arra a bizonyos újságra, vagy sem. De most már nem tudom magamat viszatartani, most már muszáj előfizetni. Tessék csak idefigyelni, mit is kapok érte, ha előfizetek. Először is kapok egy óriási autómobil, „ehrlích“ gesagt 606 üléssel, egy sárvédővel, egy kuplunggal, valódi kerekekkel, lámpával és egy tülökkel, azután kapok egy Fordson traktort, gözzel és ellengőzzel, fogas kerekekkel és hozzávaló gyerekekkel. Aztán ha leszurkolt 150 dincsit, kapok érte lapot, 200 dincsit és egy valódi pincsit. Ha véletlenül én vagyok a százezredik előfizető, kapok érte százezret, két vizes vedret, három serpenyőt és egy vizes lepedőt. Már most ha én vagyok az a bizonyos millió, aki megüti a fönyereményt, lesz ebből nagy ribillió. Kapok azután egy allegoriát, két filagóriát, három grafológiát, ha a két millió-újk előfizető vagyok, kapok ideológiát, rádiológiát, geológiát és fresszológiát, azután ráadásul feneceket, aspirint, lecint és acidum acetico salicilt. Azután fokozatosan felfelé hipermangánt, piramidont, szublimátot és ciankálit, ricinust, két komplett hálót és egy fogpiszkálót. De mindez nem elég. Ha előfizetek és befizetek, ingyen beiratkozhatom a temetkezési segélyegyesületbe, az országos házassági hízasulandók kiházassításiházassági egyesületébe, a cselédszerzők erkölcsvédelmi alapon álló löhergyűjtők szövetkezetébe, a dadogók dadaista dekadens dadaizmusi dada szekciójába, a csikagói terményfőzde szilárd irányzatába és az újtegeri buzakorpa bácssai duplakasza ligájába. Megkapom a devizaárjolyamokat, három darab komlóoszlopot, a „Szreca“ osztalékját, friss kőservisztit és a dombornyomású gummibélyegző föttikári állását a Papirpiasztikánál. Mindezt pedig nem kell mást csinálni, csak előfizetni.

Hát nem vagyok én egy boldog ember? Adok százötvenet, kapok kétszázat, adok ezret kapok százezret, adok milliót, kapok billiót. Autót, házat, palotát, bubifrizurát, hatásköri konfliktust, savanyuvizet, falusi lisztet, akkumulátort, tulipánt, beszélő filmet és vizállást. Muszáj előfizetni!

K. A.

1925. Október 15. Csütörtök

Római katolikus: Teréz. Protestáns: Teréz. Görög keleti: Ciprián. A nap kel 6 óra 17 perckor, nyugszik 5 óra 14 perckor. A hold kel 3 óra 26 perckor, nyugszik 4 óra 38 perckor. Nemzeti Színház: A hollandi menyecske. (új betanulással.) Apolló mozi: „Nju“.

Időjárás: (A petrovaradini katonai meteorológiai állomás jelentése). Országunkban az időjárás továbbra is rosszabbodni fog. Az északnyugati szelek az egész országban el fognak terjedni és helyenként elér a 10–15 méteres másodpercnyi sebességet. A felhőzet északkeletre is elfog terjedni és csak az Adriai tenger partján marad helyenként derült idő. Csapadék a tengerpart kivételével, az egész országban lesz. A hőmérséklet kezdetben emelkedni, később pedig hirtelen süllyedni fog.

A budapesti meteorológiai intézet jelentése: Az országban keleti széllel erős éjjeli lehülés volt, dérral és faggal. Nyugaton az idő ma reggel inkább borult. Időprognózis: Változó, szeles, hűvös idő, sokhelyütt esővel.

Nagylelkű adomány a „Jadranska Sztránsának“. Rajics Szvatiszlav alispán előterjesztésére Bács-Bodrog megye közigazgatási bizottsága 20.000 dinár segélyt szavazott meg a „Jadranska Sztránsának“. Az egyesület vezetősége a legmélyebb köszönetét fejezi ki a nagylelkű adományért.

— Még e hónapban bíróság elé kerülnek a budapesti kommunisták. Budapestről jelentik: Közel tíz napon keresztül tartó megszakítás nélküli munka után Miskolczy Ágost dr. ügyész a bíróság elnöke befogadta a kommunista trojka tagjainak kihallgatását. Miskolczy dr. a múlt hét elején egymásután vezettette maga elé a legújabb kommunista puccs irányítót és szellemi vezetőit elsősorban Rákosi Mátyást, majd Weinberger Zoltánt, Göggös Ignácot és Hámán Katót. Minden valószínűség szerint még a hónap utolsó napjaiban statáriális bíróság elé kerülnek a trojka tagjai, akiknek ügyét teljesen elkülönítik a többi vádlott ügyétől.

(x) **Tűzifa, szén, koks** legolcsóbb Keller faterlepen, Strand ut. Telefon 117.

— **Elhunyt történettudós.** Temesvárról jelentik: Szentkláray Jenő történetirő, csanádi nagyprépost a Magyar Tudományos Akadémia és a Szent István Akadémia tagja 82 éves korában elhunyt. Főműve: Száz év Dél-magyarország újabb történetében. Az agg tudós halála országsszerte osztatlan részvételt keltett.

— **Az osztrák nagynémetek és a csatlakozás.** Bécsből jelentik: Dinghofer képviselő a felsőausztriai fajnémet szövetség ülésén nyilatkozott arról az álláspontjáról, amelyet a nagy német párt a legutóbbi genfi tárgyalások eredményeivel szemben elfoglalt. Kijelentette, hogy a csatlakozás kérdésében sohasem fognak Genfből rendelkezni. Ausztria sorsa attól függ, hogy gazdasági és politikai tekintetben csatlakozik-e a német birodalomhoz.

— **A Fedák—Molnár válóper.** Budapestről jelentik: A kir. törvényszék tegnap délelőtt 9 órára tüzte ki, a Fedák—Molnár féle válóper perfelvételi tárgyalását. A kitűzött tárgyalás azonban elmaradt, mert időközben a felek között megegyezés jött létre, amely szerint Molnár visszavonja Fedák ellen beadott keresetét, egyúttal Fedák Sárinak fájdalomdíjként harmincezer dollárt fizet. A nagy zenébenál megindult válópernek ezzel még nincs vége, mert Fedák most hűtlen elhagyás címén indít válóper Molnár Ferenc ellen.

(x) **Tűzifát, koksot, kőszent** mielőtt beszerez, tekintse meg *Krajačević* faterlepet. Telefon 165.

— **A Kalocsay kvartett a Wágner étteremben.** Az elegáns Wágner-féle étteremben október 16-án kezd meg vendégszereplését a világhírű Kalocsay jazzband zenekara. A kitűnő kvartett valamennyi tagja elsőrendű, zeneakadémiai végzettségű művész, akik külföldön is óriási sikereket értek el. Kalocsay jazzband vezetése elsőrangú zenei esemény, amely messze feijülmulja az eredeti néger jazzband zenekarakat is. A kitűnő művészek vendégszereplése iránt Novisad társadalmának minden rétegében szinte hihetetlen érdeklődés mutatkozik, annál is inkább, mert a kiváló zenekar bemutatkozása még azoknak az érdeklődésűk is felkeltette, akik csak elvétve látogatják a nyilvános éttermeket. A Kalocsay kvartett délutánként a Wágner féle cukrászdában is fog hangversenyezni.

— **Magyar bélyegeket elégetnek.** Budapestről jelentik: A bélyeggyűjtők szempontjából fontos esemény történik néhány napon belül. A postaigazgatóság ugyanis 230 millió magyar bélyegot fog elégetni mert fölösleges bélyegmennyiséget gyártottak.

— **Az Oriás hegységben megkezdődött a havazás.** Hirschbergből jelentik: Az Oriás hegységben a havazás ma teljes erővel megkezdődött. Egy fok hideg és a teljes szélcsend miatt a hóréteg mint egy 4 centiméter vastag és 4 mérföld kiterjedésű.

— **Az olasz munkások kiutasítása az országból.** Rómából jelentik: Az olasz kormány azzal a kérelemmel fordult a jugoszláv kormányhoz, hogy az új jugoszláv munkástörvények értelmében kiutasítandó olasz munkások közül ne vonják kiutasítás alá azokat az olasz munkásokat, akik a kiutasítási rendelet előtt vándoroltak be Jugoszláviába.

— **Vitorlás repülőgépverseney Oroszországban.** Moszkvából jelentik: A krimi vitorlás repülőgépverseneyen Nering német repülő vitte az első és Schultz német repülő a második díjat.

— **Nem fogja megbánni,** ha vasárnap f. hó 18-án eljön a kath. olv. és Gazdakör műsoros táncmultságára.

— **A Rockefeller alap kelet európai központja Budapestben lesz.** Budapestről jelentik: A Rockefeller alapítvány, amelynek körülbelül 216 millió dollár vagyona van, az európai közegészségügy fejlesztésére és irányítására Párisban központi irodát létesített. Az alapítvány a budapesti népiöléti miniszteriumban folytatott tárgyalások alapján elhatározta, hogy a Párisban létesített európai központját decentralizálja és Kelet európa részére Budapestben állít fel központi irodát. Az ezzel kapcsolatos munkálatok elintézése végett a napokban érkezett Amerikából Budapestre Leland Michel dr. amerikai orvos a Rockefeller alapítvány képviselője. Ugyancsak az ő közbenjöttével háromszázezer dolláros költségvetés alapján építik a Gyáli uton a Rockefeller alap által létesítendő közegészségügyi intézetet.

— **Pénteken mutatkozik be** a Kalocsay Jazz Band ötórás teán a Wagner cukrászdában. 2. 2020

— **Egy nyolctagu család tűzhalála.** Berlinből jelentik: Az elmúlt éjjel egy nyolctagu család tűzvész folytán életét veszítette. A marktleutheni Wates és Társa cég porcellángyárának épületében ismeretlen okból éjjel ké óra tájban nagy tűz ütött ki, amely az épület földig elpusztította. Martin művezetőnek a legfelső emeleten levő nyolctagu családját a nagy gyorsasággal terjedő lángtengerből nem lehetett kimenteni és a család minden tagja elpusztult. A tűzoltóság nagy erőfeszítések árán csak a reggeli órákban tudta a tüzet eloltani.

— **Befejezéséhez közeledik a párisi sztrájk.** Párisból jelentik: A rendőrfőnökségtől érkezett jelentések szerint a tegnapi sztrájkban résztvevő munkásoknak a gyárakba és műhelyekbe való visszatérése, úgy Párisban, min a külvárosokban, a legnagyobb nyugalommal ment végbe. Az autóbusz és közúti vasutársaságban kitört sztrájk ugylátszik csökken. A tegnapi letartóztatott és a rendőrségen őrizetbe vett tüntetők egy részét ma egyenlőre szabadonbocsátották.

— **Fővárosi reklám.** Novisad város közönségét rendkívül ötletes reklámmal lepi meg a „Soa“ drogéria, amely a mai naptól kezdve bezárólag 1926. január 9-ig minden 10 dináros vásárlás után egy reklámcédulát ad, amellyel minden vásárló résztvesz azon a nyereményjátékon, amelyen a „Soa“ hatvanháztízértéktárgyat sorsol ki. A húzást január 10-én délelőtt 9 órakor ejtik meg a Wagner palota földszinti helyiségében a királyi közjegyző közreműködése mellett. A cég egyik igen értékes ajándékát, egy remekbe készült masszív belga üvegvezét holnap mutatja be kirakatában.

— **Becskerekre megy az Érdekes Ujság grafologusa** Az Érdekes Ujság grafologusa nagyszerű és általános érdeklődéssel kísért turnéjának utolsó állomásaként ma csütörtökön délelőtt Becskerekre utazik, ahol két napot tölt, és bárkinek készséggel ad íráselemzést.

Apolló okt. 14-15. — Osip Dymov orosz költő műve után

NJU

Szenzációs, végtelenül finom társadalmi dráma 6 felv. Főszereplők: *Emil Jannings, Conrad Veidt*

Péntektől: **A TESTÖR** Irtá: MOLNÁR FERENC.

SPORT

A király üdvözlése a NAK-nak

A NAK tizenöt éves jubilaris közgyűlésén hódoló táviratot küldött Öielségének. A táviratra most érkezett meg a kabinetirodától a válasz az alábbi szöveggel:

Beograd, 1925. X. 8.

ATLETIKAI KLUBNAK

Novisad.

Öfelsége a király elrendelni méltóztatott hogy a klub vezetőségének az egyesület tizenöt éves jubileuma alkalmából nyilvánított ragaszkodása kifejezéséért legmagasabb köszönetét fejezzem ki.

A meghatalmazott miniszter:

Jankovics dr.

A kerület választmánya holnap pénteken ülést tart.

*

Rejtvény megfejtés.

A Délbácska okt 11. számában közölt 5. számú sportrejtvény helyes megfejtése

„Törekvés“

Helyesen megfejtették 142-en. A megejtett sorsolásnál

Földváry Kató (Kr. Petra 6.) 1 üveg Soa kölnivizet,

Vas Sándor (Madjarska 52.) 5 darab Wagner süteményt.

Szkicsák László (Bem u. 6.) 5 darab Wagner süteményt,

Horváth Bandi (Elite kávéház) a Délbácskát 1 hónapra,

Lejánovics Ernő (Petra Zrinjska 18.) a Délbácskát fél hónapra nyerte.

Megfejtési határidő október 10.

NAK—OSKV

Eredmény:

A pályázó neve és címe:

Egy amerikai méretű iparvállalat

Az utóbbi időben közönségünk figyelmét lekötötte egy cég, amelynek — az eddigiek szerint itélve — az a szándéka és kilátása, hogy meghódítsa az európai nagyobb és kisebb városok nagy számát. Akár akarja az ember, akár nem, kénytelen megismerkedni vele, kénytelen tudomásul venni gyártmányát és végül kénytelen megvenni azt, mert, bárhová fordul — mindenütt azt az árut látja, mindenfelé látja és olvassa reklámját. Novisad, Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevó, Dubrovnik, Split, Skoplje, stb. stb., minden nagyobb városunk el van árasztva a „Bata“ cipőgyár cipőivel. Népszerűség tekintetében nálunk ez a gyár kezd vetélytársa lenni a híres Ford-automobilgyárnak. Ford és a „Bata“ rohamra indultak és győznek is, különösen a Vajdaságban. Tényleg, a „Bata“-gyár produkciója kezd hatalmas méretű lenni. A zlini (Csehország) központ 10.000 szakmunkást foglalkoztat és gyárt hetenként 200.000 pár cipőt, vagyis évente tíz milliót. A nagy kereslet folytán a

produkción azonban még folyton növekszik és rövid idő alatt el fogja érni a napi ötvenezret. Hogy ezek a számok imponálnak, az kétségtelen. De még jobban imponál az a hatalmas organizáció, amelyet egy ilyen mennyiségnek az eladása megkövetel. Ötszáz fiókküzletben árusítják Európaszerte ezt a cikket! Azon összeg szerint itélve, amelyet — e napokban csak — fizetett ki az itteni fiókküzlet vám címén (kerek 600.000 dinár!), feltehető, hogy a kereslet nálunk is rendkívüli nagy. Az elv: fokozni a produkciót és a nagy kereslet alapján, leszorítani az árakat — itt is bevált, épp úgy, mint a világhírű Fordnál.

Nem volna rossz, ha a mi gyárosaink is legalább hasonló módon próbálnak meg. Az eredmény bizonyára nem maradna el.

A német-francia kereskedelmi tárgyalások. Párisból telentik. A német és francia gazdasági delegáció tárgyalásának újabb megkezdését október 16-áról későbbi időpontra halasztották, a francia delegáció október 20-án előzékeny szellemű ellenjavaslatokat fog a német delegáció elé terjeszteni.

Orosz-német közvetlen vasutak. Moskvából jelentik: Összefüggésben a német-orosz kereskedelmi szerződés aláírásával a vasúti népbiztonságnak az a szándéka, hogy Leningrád—Königsberg és Leningrád—Berlin között közvetlen vonatot állít forgalomba.

A gabonavám Ausztriában. Bécsből jelentik: A Wiener Zeitung közli a pénzügyminiszter rendeletét mely szerint a buzafélék vámjá 1925. október 15-től 31-ig terjedő időre 100 kilogrammonként 0.70 arany korona. Ez a vám áll a buzára, rozsrá és zabra október 31-e után is mindaddig, amíg változás nem áll be. Ezzel a hírrel kapcsolatban a pénzügyminisztérium a következőket közli: Az 1925 január 1-vel életbeléptetett új vámtarifák tudvalegleg behozták a csökkenő gabonavámok rendszerét az ár csökkenése alapján vált szükségessé, hogy a gabona vámját 25 aranyfillérről 70 aranyfillérré emeljék. Ez által a gabonavám csökkeő természetének megfelelően a gabonafogyasztás drágulása nem következik be, mert a gabona ára és vámjá együttvéve lényegében azonos magasságban marad. Azáltal, hogy az üzletkötés idején érvényes vámbiztosítására, a terménykötések előzetesen bejelenthetők, az új vámtarifa az üzletkötéseknél nem játszik szerepet.

Pályaudvarokon mindig követelje a „Délbácska-t“

Egészséges gyomornak is használ

Igmándi

keserűviz. Kitűnő étvágyat, nagyszerű közérzetet és munkakedvet jelent.

Pléh sparherdek, dobkályhák

nagy raktár, vaskereskedők részére legolcsóbban szállít

CSÁNYI ZOLTÁN, LAKATOS

Novisad, Željeznička ul. 38.

— Elsőrendű tűzifák, legjobb porosz szalon készén és gázkoks házhoz szállítva, legolcsóbban kapható Schwarz Testvéreknél Novisad, Haltér 11. sz. 1—0 2018.

— **A lengyel elnök merénylőjének pöre.** Lembergől jelentik: Az eskütszék tegnap kezdte tárgyalni Steiget Szaniszló bűnperét aki gyilkos merényletet akart elkövetni a köztársasági elnök ellen. Alig nyílt meg a tárgyalás, Szutakiewitz esküdi holtan fordult le a padról Szivszélhűdés ölte meg. A terem közönségén óriási izgalom vett erőt és a bíróság elnöke a tárgyalást elhalasztotta. A hirtelen elhunyt esküdt a lengyel petróleum társaság igazgatója volt.

Okt. 14	Zürich zárlat	Beograd zárlat	Zagreb zárlat	Newyork zárlat
Beograd	9.2250	—	—	178.—
Zürich	—	1084.—	1085.50	1929.—
Newyork	519.—	56.18	56.18	—
London	25.11	272.—	272. ^{3/8}	484. ^{1/8}
Páris	23.35	254.—	—	449.25
Milano	20.325	220.—	222.—	—
Prága	15.40	166.—	166. ^{7/8}	296.25
Berlin	—	13.37	13.36	23.80
Budapest	72.70	792.—	—	14.—
Brüsszel	23.70	—	—	455.—
Bécs	—	792.—	793.—	14. ^{1/8}
Bukarest	252.50	27.—	—	48. ^{1/8}
Amsterdam	—	—	—	—
Szofíja	—	—	—	—
Krisztiania	—	—	—	—
Szaloniki	—	—	—	—
Stockholm	—	—	—	—

Novisadi terménytőzsde

1925 október 14. (Hivatalos jegyzések)

Buza

bácskai Usancen kötés 245.—, 350 mm
bácskai 77, 2/6 kötés 250.—, 350 mm
szerémi 76, 2/6 kínálat 245.—, 500 mm

Tengeri

bácskai duplikát kassza kereslet 175
bácskai új kötés 102.50—105, 800 mm
bácskai új kötés 117.50, 600 mm
bánáti duplikát kassza kötés 165.—, 300 mm
szerémi új kötés 105.—, 300 mm
szerbiai Beograd paritás kötés 175.—, 100 mm

Buzaliszt

szerémi nullás gg. d. k. kötés 400.—, — mm
bácskai nullás g. d. k. kínálat 400.—, 200 mm
bácskai 2. kenyér d. k. kínálat 350.—, 400 mm
bácskai keny. 80% Subot. kötés 305.—, 500 mm

Bab

bácskai fehér 2 százalék kötes 205.—, 200 mm
szerémi tarka 1924. kötés 145.—, 200 mm
Irányzat: változatlan

Szerkesztésért felel: TOMAN SÁNDOR

Kiadó: „DÉLBÁCSKA“ lapkiadóvállalat

Magántisztviselők,

kereskedelmi alkalmazottak, nevelő és házvezetőnőket felelősség mellett álláshoz juttat!

Házasságok

közvetítését csak polgári (paraszt) és iparos körökben a legnagyobb titoktartás mellett vállalom. — Előjegyzésben vannak suboticei gazdag bunyevác lányok és asszonyok, bácskai német lányok, magyar lányok, asszonyok és férfiak. — Mindenki tegyen egy próbát!

AGENTURA

Subotica, Paje Kujundžića ul. 5.
2013—1

MEGHIVÓ

A KATH. OLVASÓ- és GAZDAKÖR folyó hó 18-án este fél 8 órai kezdettel

kabaré számokkal egybekötött

TÁNCMULATSÁGOT

rendez, melyre a nagyérdemű közönséget tiszte lettel meghívja a **Rendezőség**
Belépődíj: Ülőhely 15.— Állóhely 10.— D.

APRÓ HIRDETÉSEK

RETORTA FASZENET és TŰZIFÁT ajánl Hubert Lajos, a teslici iparművek vezérképviselője Novisad. Postafiók 25. 1-0

SZERB NYELVOKTATÁS, kipróbált módszer szerint tanítónő által, mérsekkelt díjazás mellett. Erdelődők forduljanak a kiadóhivatalba.

Egy vagy két BUTOROZOTT SZOBA esetleg konyha használatra is, azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 1839-1-3

MOZGÓ PÁLINKAFŐZŐ ÜSTÖK Vasa Maločić rézművesnél, Novi Sad, Kisačka ul. 32. béríthető ki. 1-12

A LEGUJABB DIVATU

sparterie formákat nagyban és kicsinyben ajánlok. Bársony és panne kalapok elkészítését, valamint azoknak alakítását elvállalom
JÁNOKY I. DIVATÁRUSNÓ,
Novisad, Laze Kostića 25. (1762-8x)

Nevelőnőt intelligenset, perfekt németet keresek, aki d. e. fél 8-tól este 7-ig foglalkoznék két éves fiúval. — Cim a kiadóban.

Komlódrót

horganyozott és fekete minden mennyiségben

legolcsóbban

azonnal szállít

BARZEL R. T.

vaskereskedés, Subotica

Kérjen árajánlatot!

Kapmajer Mihályné **vasaló-intézetébe** vasalólány felvétetik. — Cim: Futoski put 43. szám.

Egy fodrász-üzlet

betegség miatt azonnal eladó. Cim a kiadóban. 2011-1-3

Egy 3-as WERTHEIM KASSA

és egy jökarban levő 1998-1-3
6 HP MARSCHALL LOKOMOBIL jutányos áron eladó. 1998-1-3
Bővebbet: Takács és Klier cégnél. Novisad, Jovan Aranyijeva Damjanics ul. 8.

Díjtalanul közvetítünk Önnek tisztviselőt, segédet, soffórt, vagy bármilyen alkalmazottat „Jugokommercia” állasközvetítő, Parnogmlina ul. 10.

50-100 dinár jutalékot fizetünk Önnek, ha 1 és 2 szoba-konyhás kiadó lakáscímeket közül velünk — Parnogmlina ulica 10.

Garantált tiszta fehér

kősó

és finoman őrölt kősó, vagononként és kis tételekben azonnali szállításra kapható

Gausz János, Novisad
Futoski put 66. Telefon interurban 534.

MOCKO I DRUG

NOVI SAD
Omaljev prolaz.

Készíti a legszebb és legjobb cipőket. Legujabb bali cipők, Brokat és lack Fantasiak a legszebb s legjobb kivitelben

Tekintse meg mintaraktárunkat!

AKÁCSFA KOMLÓRUDAKAT

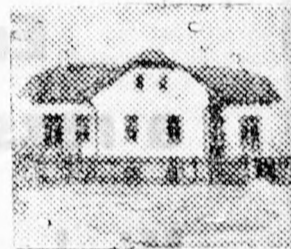
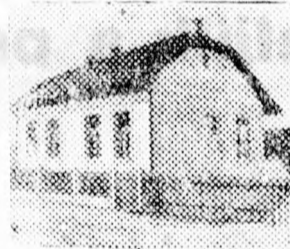
7 és 8 méterest, mindenféle vastagságban, franko waggon India és franko erdő, Indijánál, eladnak:

Holzindustrie Gesellschaft és Wolf Samu és Fia cégek, Novisad.

Sorsjáték

A közigazgatási miniszter ur 1925 április 3-iki 11995/I. sz. határozatával az állami osztálysorsjáték igazgatóságának 2548 sz. folyó évi márcz. 31-i véleményezése alapján folyó évi december 1-i kezdettel szerencsejátékot engedélyezett.

Kibocsátásra kerül 35.000 drb. sorsjegy, darabonkénti dinár 50.— árbán és pedig 3 főnyeremény: 4 ház (melyből 3 új épület) telekkel együtt Dinár 1.000.000 becsértékben.

Ezen főnyereményn kívül 100 különböző nyeremény Din. 50.000 értékben kerül kisorsolásra, melyek a Hrv. Industrija Stakla G. Karal i Drug Zagreb, Ilica 51. (Prva Hrvatska Stedionica épület) épületében ki vannak állítva.

Főnyeremény: Első nyeremény: (első kihuzandó szám) új épület Zagrebban, 3 szoba, előszoba, konyha, pince, az összes mellékkeliségekkel, az udvarban egy különálló házzal 8 lakással és kerttel, 660 négyzetöl területen.

Második nyeremény: új épület Zagrebban, 2 szoba, előszoba, konyha, pince és kerttel 90 négyzetöl területen.

Harmadik nyeremény: új épület Zagrebban, 2 szoba, előszoba, konyha, pince és kerttel 90 négyzetöl területen.

A huzás Zagreb szab. kir. város képviselőtestületének (városi tanács) jelenlétében fog megtartatni

1925. december 1-én

Tekintettel arra, hogy ezen sorsolás eredménye a Prvog Zagrebacskog Radn. Društva szegény alap javára fordítatik, felkéretnek az egyet jóbarátai, hogy nemes célunkat a legnagyobb odaadással és igyekezettel támogassák.

Aki provisio ellenében sorsjegyeket eladni akar, jelentkezék

MARINELLO LAJOS-nál Novisad, Primorska 20

KOMLÓOSZLOP

elsőrendű száraz 1923-24. évi vágású sárga akácfa, homokon termett, kapható minden vastagságban **SZEMZŐ BÉLA, SUBOTICA** Brozova u. 2. Telefon: 268.

Férfi és női szövetek,

Velourok, szövetek és sealskinek köpönyegekhez, selyem, Crep de Chine, damast, gradel-törülközők és asztalterítők, vásznak, chiffonok, batistek különféle minőségekben és szélességekben. Barchendek, flannellek és ágyterítők, ágygarnitúrák, klottok, szőnyegek stb. Elsőrendű minőségű angol és cseh-szlovák gyártmányok mérsékelt áron.

Szigoruan szolid bevásárlási forrás:

Kara József és Társa, Novi Sad, Futoski put 48.

A legszolidabb, de megszabott árak!

1979

Megfontolt munkával — az általános jólétig

A nyersanyagokat közvetlenül a tengerentuli országokban vásároljuk.

A legujabb rendszerű gépekkel dolgozunk.

Gyártunk hetenkint 200.000 pár cipőt.

Emeljük a produkciót — leszállítjuk a rezsit.

Mindenkinek jó és olcsó cipőt akarunk adni!

NOVI SAD,

Beograd, Zagreb, Sarajevo, Subotica, Osijek,

Vel. Becskerek, Skoplje, Sombor, Dubrovnik,

Brod n/S., Maribor, Split, Zemun.